

Verslag van de tiende vergadering van de Commissie Maatschappelijke Dialoog Nanotechnologie

16 februari 2010, 10:00-13:00 uur
STW, Utrecht

Aanwezig:

- CieMDN: Peter Nijkamp (vz), Wiebe Bijker, Eppo Bruins, Godelieve van Heteren, Roel Pieterman, Sylvia Speller
- Waarnemers overheid: Aukje Visser (min. EZ)
- Secretariaat: Christien Enzing, Geert van der Veen (verslag)
- Verder: Hadewijch van Delft (VU, management-assistent Peter Nijkamp)

Afwezig:

- CieMDN: Paul Borm, Inez de Beaufort (machtigt Wiebe Bijker), Gerard van Harten

1. Welkom door de voorzitter

De voorzitter opent de vergadering; de agenda wordt vastgesteld. De voorzitter introduceert Hadewijch van Delft en meldt dat Paul Borm niet aanwezig is omdat hij betrokken is bij een aantal voorstellen.

2. Verslag 9e vergadering

Het verslag van de 9e vergadering (19-1-2010) wordt goedgekeurd. Naar aanleiding van het verslag merkt mw. Van Heteren op dat zij gaarne zou weten welke tv makers benaderd zijn. Het Secretariaat informeert haar hierover. Tevens vraagt zij of er een nanoketen project is ingediend. Dit is niet het geval.

3. Selectie 'A4-voorstellen' van de 2e ronde

Dhr. Van der Veen licht de wijze toe waarop de scores van de commissieleden zijn geanalyseerd; hij gebruikt hiervoor de bij de stukken voor de vergadering gevoegde notitie van het Secretariaat. Groene projecten hebben overwegend positieve scores; rode projecten overwegend negatieve. Enkele projecten blijken een verkeerde kleur-code te hebben; dit wordt ter plekke hersteld.

Afgesproken wordt dat indieners van groene projecten worden geadviseerd hun projectvoorstel uit te werken, terwijl rode projecten wordt geadviseerd ze niet uit te werken. De discussie gaat over de projecten waarover de meningen van de commissieleden uiteenlopen en geschiedt per tender. De voorzitter memoreert nogmaals dat de projecten van de 2^e ronde vooral gericht moeten zijn op de dialoog en minder op informatievoorziening.

TV programma's (2.1)

Er zijn vier projecten in deze categorie ingediend: de indieners van twee projectvoorstellen worden gevraagd hun voorstel verder uit te werken. Een belangrijke selectievoorwaarde voor TV producties is dat er een uitzendgarantie wordt gegeven.

Publicaties (2.2)

Voorzitter geeft aan dat de publicaties vooral betrekking moeten hebben op dialoog en minder op informatievoorziening. De rest van de CieMDN geeft aan dat met hem eens te zijn. Van de 11 projectvoorstellen worden twee geselecteerd voor verdere uitwerking, met specifieke aandacht voor de bijdrage aan de dialoog en de te bereiken doelgroep.

Jeugdcultuur (2.3)

Dhr. Bruins verlaat de kamer voor de bespreking van de projecten in deze categorie; STW is medefinancier van een van de projecten. Van de vijf ingediende projectvoorstellen krijgt de indiener die twee verschillende projecten heeft ingediend het advies deze tot één projectvoorstel te combineren. Van de drie andere indieners krijgen twee het advies hun voorstel verder uit te werken, met aandacht voor specifieke onderdelen (zoals een presentatiegarantie).

Tentoonstellingen (2.4)

Slechts een van de drie projectvoorstellen wordt interessant genoeg geacht; het zal echter op bepaalde punten veel verder en duidelijker uitgewerkt en ingevuld moeten worden. Aanvullend zal de indiener van een voorstel voor een tentoonstelling uit de eerste ronde uitgenodigd worden om dit voorstel in gewijzigde vorm verder uit te werken teneinde een nieuw publiek te bereiken en interactief te bevragen.

NGO's (2.5)

Indieners van drie van de zes voorstellen worden gevraagd hun voorstel verder uit te werken. Voor enkele van deze projecten worden specifieke adviezen geformuleerd waaraan in het uit te werken projectvoorstel aandacht zou moeten worden besteed.

Maatschappelijke en ethische aspecten (2.6)

Er zijn 22 projectvoorstellen in deze categorie. De indiener die drie met elkaar samenhangende projecten heeft ingediend wordt geadviseerd de voorstellen als één voorstel uit te werken, met aandacht voor dialoog en de vereiste van de uitzendgarantie (op de radio). De indieners van acht andere projecten wordt geadviseerd in hun uitgewerkt projectvoorstel aan bepaalde zaken aandacht te besteden cq deze verder te specificeren (zoals lager budget, uitzendgarantie, benoemen van te betrekken experts, doelgroepbereik) en bepaalde activiteiten niet verder mee te nemen (zoals website). De andere indieners krijgen een negatief advies.

Overige (2.7)

Tenslotte zijn er 16 projecten die niet in een van bovengenoemde tenders vallen, meestal omdat ze op meerdere tenders betrekking hebben. De indieners van vijf projecten worden geadviseerd een uitgewerkt projectvoorstel in te dienen. Daar waar specifieke wensen met betrekking tot de uitwerking worden geformuleerd betreft het een verdere uitwerking van het dialoog-aspect van het project.

In totaal wordt derhalve aan de indieners van 28 projecten een positief advies gegeven hun projectvoorstel verder uit te werken, en aan 1 project uit de vorige ronde. In totaal zou de CieMDN dan 26 uitgewerkte voorstellen kunnen ontvangen (3 voorstellen gecombineerd tot 1, en de 2 voorstellen gecombineerd tot 1). De budgetvraag van deze voorstellen bedraagt ongeveer €2.2 mln. Er is een budget van €1.2 mln beschikbaar

4. Vaststellen Begroting 2010

De begroting wordt goedgekeurd. In overleg met MinEZ zal worden nagegaan of de beschikbare specificatie voor de post 'Onvoorzien', ook moet worden aangegeven. De toezegging van EZ voor het nog resterende budget moet half maart bij de VU binnen zijn om de contracten voor de goedgekeurde projecten van de tweede oproep te kunnen ondertekenen en daarmee de financiële verplichtingen aan te gaan.

5. Brainstorm over vorm en inhoud Eindrapportage en Eindevenement

De voorzitter begint door aan te geven dat het karakter van het eindrapport niet dat van een formeel advies mag zijn; het wordt een rapportage van de bevindingen: wat vindt de samenleving? Mogelijke onderdelen zijn: feitelijke vindingen, draagvlak bevolking, manieren waarom (bijv. op de werkplek) met nano om moet worden gegaan, lijst met best practices, spiegeling van Nederlandse debat

aan buitenlandse ervaringen. Metaopdracht als je over de dialoog rapporteert is ook rapporteren over welke vormen het best om werken om nieuwe technologieën te bespreken. Is de wijze waarop in Nederland het debat wordt georganiseerd een zinnige manier van omgang met een complexe technologieën. Ook moet in het eindrapport staan beschreven welke stappen zijn gezet om tot de conclusies te komen. Mw. Speller vindt het analyseren en trekken van conclusies uit de vindingen essentieel. Dhr. Bruins en dhr. Pieterman zijn het met haar eens.

Het moet de projectleiders volgens dhr. Bruins duidelijk zijn dat ze aan de CieMDN rapporteren wat ze van de dialoog met de bevolking in hun projecten geleerd hebben. Wat is er gebeurd, die avonden dat je met de mensen hebt gepraat? Een razende reporter die naar alle projecten gaat zou dat ook kunnen doen. Maar ook de betrokkenheid van de commissieleden bij de individuele projecten is van groot belang hierin. Besloten wordt dat de Cie-leden dat zelf doen: als een vlieg op de wand bij ieder project. Dhr. Bijker vindt dat de 1-meting die de kennis bij het Nederlandse publiek over nanotech meet aan het eind van 2010, niet bepalend moet zijn voor het resultaat van de discussie. Veel belangrijker zijn het soort van argumenten die het publiek in hun meningsvorming over nanotechnologie naar voren brengen. Het gaat er volgens hem om in kaart te brengen wat de belangrijke thema's/aspecten zijn die bij de NL bevolking leven. Dat geeft meer voorspellende wijze voor $t=2$ dan gewoon extrapoleren vanuit $t=1$. Dhr. Pieterman is het daarmee eens: welke beelden, meningen, verwachtingen en angsten leven er onder de NL bevolking; en waarom denken mensen dat? Mw. Speller vindt dat de meting van de effectiviteit van de instrumenten echt in het rapport thuis hoort: wat werkt in zo'n dialoog. Hierbij wordt van de projectleiders veel verwacht, namelijk openheid in de zin van dat als de uitkomsten niet positief zijn, dit ook wordt gerapporteerd en geanalyseerd. Dit zal op de volgende projectleiderbijeenkomst (22 april) met hen worden besproken.

Mw. Van Heteren is zeer geïnteresseerd om te zien wie bereikt wordt door de dialoog en wie ook de Cie gaat bereiken. Hoe kom je voorbij de usual suspects?

Dhr. Nijkamp wil graag met minister Van der Hoeven spreken om over de voortgang te rapporteren en de gedachten te testen over de eindrapportage om te zorgen dat deze zal landen. Dit kan met de bespreking van de tussenrapportage worden gecombineerd.

Het Eindevenement wordt besproken in relatie tot een voorstel om het te combineren met een Nano4All evenement (de opvolger van het 1^e Nano4All evenement dat op 15 oktober 2008 in Utrecht plaatsvond). De conclusie is dat het Eindevenement het slot is van de door Nanopodium georganiseerde dialoog en zich daar alleen op moet richten. De voorzitter neemt contact hierover op met dhr. Borm, de indiener van het voorstel.

6. Rondvraag

Mw. Visser (MinEZ):

- 20 mei as om 15.00 uur is er Algemeen Overleg van de Vaste Kamercommissie Economische Zaken over nanotechnologie (ministers van EZ en VROM). Agenda: Publicatie "Leven als bouw pakket" van Rathenau Instituut over het voeren van een debat inzake de integratie van sleuteltechnologieën en Stand van Zaken EU dossiers mbt nanotechnologie
- De EZ website zal meer en geupdate informatie omvatten over nanotechnologie. Dit zal verwijzen naar Nanopodium.

7. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering.

Bijlage 1. Eindoordeel Advies A4-voorstellen CieMDN

ja = advies om voorstel WEL verder uit te werken

nee = advies om voorstel NIET verder uit te werken

Projectnummer	Oordeel CieMDN		
		2.6.6	ja
2.1.1	ja	2.6.7	ja
2.1.2	nee	2.6.8	nee
2.1.3	ja	2.6.9	ja
2.1.4	nee	2.6.10	nee
2.2.1	ja	2.6.11	nee
2.2.2	nee	2.6.12	nee
2.2.3	ja	2.6.13	nee
2.2.4	nee	2.6.14	ja
2.2.5	nee	2.6.15	nee
2.2.6	nee	2.6.16	nee
2.2.7	nee	2.6.17	nee
2.2.8	nee	2.6.18	nee
2.2.9	nee	2.6.19	ja
2.2.10	nee	2.6.20	ja
2.2.11	nee	2.6.21	nee
2.3.1	ja	2.6.22	ja
2.3.2	ja	2.7.1	nee
2.3.3	ja	2.7.2	ja
2.3.4	ja	2.7.3	nee
2.3.5	nee	2.7.4	ja
2.4.1	nee	2.7.5	nee
2.4.2	nee	2.7.6	nee
2.4.3	ja	2.7.7	nee
2.5.1	ja	2.7.8	ja
2.5.2	nee	2.7.9	nee
2.5.3	ja	2.7.10	nee
2.5.4	ja	2.7.11	nee
2.5.5	nee	2.7.12	nee
2.5.6	nee	2.7.13	ja
2.6.1	nee	2.7.14	nee
2.6.2	ja	2.7.15	nee
2.6.3	ja	2.7.16	ja
2.6.4	ja	Totaal	28 x 'ja'; 39 x 'nee'
2.6.5	ja		